

år 1790 den 26 juni.

N:r 5 I anledning av konungens respektive befallningshavandes remiss till domaren den 24 sistlidne april är följande kungörelse utgiven:

Kungörelse

Reserve skjutslagen uti Ingelstorp och Åstorp hava uti memorial till kungl. landshövdingeembetet i Christianstad under den 21 oktober förlidet år besvarat sig theröfver, att the vid alla tillfällen skola hava för stark kännning av skjutsningen vid Åstorps och Ingelstorps gästgiverier och begärt thet någon förändring uti the förra skjutsindelningarna måtte skie, för att Bjära och Norra Åsbo härader själve komme att utgöra sin skjuts och Södra Åsbo härads gästgiveriers theremot tillmätne få behålla alla de i samma härad varande tillgångar av skjutsskyldige hemman och gästgivarernas verkliga behovet såväl i håll- som reserve skjuts i hela fögderiet, på det skjutsningsbehovet så mycket möjligt är måtte kunna jämkas och bliva lika, vilken ansökning konungens respektive befallningshavande den 24 dennes remitterat till mig att däröver uti laglig ordning och i vederbörandes närvaro undersökning anställa. I anledning varav jag alltså utsatt denna undersökning vid ordinarie tingen med Bjäre härad här i Engelholm den 5 maj kl. 2 eftermiddagen, med Norra Åsbo härad i Åby den 17 och med Södra Åsbo härad i Åstorp den 26 instundande maj, vilket jag härigenom har att kungöra med antydian att alla the som äro skyldige att utgöra intet mindre håll- än reserve skjuts böra sig infinna antingen själva eller genom lagligen befullmäktige ombud från varje socken för att över förenämnda omständighet höras och sig utlåta, kunnandes det ena eller andra häradet även genom ombud sin rätt vid undersökningen i det tredje häradet bevaka, om de så för godt finna.

Engelholm den 29 april 1790

på embetets vägnar
efter förordnande

Georg Gram.

Efter det Åstorps och Ingelstorps reserve skjutslags ansökning den 21 oktober förlidet år till konungens befallningshavande blivit uppläst, före kallades fullmäktige och infunno sig till följe av kallelsen herr kyrkio inspektor Aspelin för gästgiveriet i Ingelstorp, utsockne frälsehemmanet nr 9 ~~3~~ 3/4 därstädes, kronorusthållshemmanet nr 9 här i Åstorp samt utsockne frälsehemmanet nr 10

utom Lars Hansson och Troed Nilsson i Ormastorp.

För utsocknes frälset under Wrams Gunnarstorp herr inspektoren Holmberg. För Qvidunge socken ladufogden på Tommarp Ola hansson, för de under överstesätet Tommarp lydande bönderna var förutom Jöns Tostasson i Gioentorp och Ohla Ohlaolsson i Magleby, som vid undersökningen i Åby inlämnat sina fullmakter, komma tillstådes de hvilka vid Åstorps gästgiveri äro indelte till hållskjuts för den del av Qvidunge socken, som vid Åby gästgiveri utgör reserve skjuts, Jöns Nilsson och Hans Hansson i Qvidunge.

För Sönnarslövs socken kom ingen tillstådes, för Stenestads socken ej heller någon.

För Höja och Starby socknar, vilka utgöra hållskjuts vid Ingelstorp och Åstorps gästgiverier, anmältr sig efter fullmakt herr vice häradshövding Thulin, men för Skörpinge by, som utgör reserve skjuts vid Engelholm, kom tillstådes Sven Jönsson och Jöns Sakersson uti Skörpinge efter fullmakter.

Uti Ausås socken är 3/8 utsocknes hemman under Wrams Gunnarstorp som utgöra hållskjuts här i Åstorp, vars rätt iakttages av herr inspektoren Holmberg, men i Strövelstorps socken skall icke vara något skj tsskyldigt hemman.

För Wrams socken, vars 9/16 hemman äro indelte till hållskjuts vid Ingelstorp, infant sig icke någon fullmäktig.

För Norra Åsbo härad och där belägne socknar kom ingen tillstådes

För Bjäre härad svarade Rasmus Olsson i Glimminge och Sven Nilsson i Ölov för Houfs, Förslövs, Hjernarps, Grefvie och Karups socknar.

För Rebbelberga socken, som utgör reserve vid Engelholms gästgiveri Ola Persson och Pål Pålsson i Rebbelberga.

För Engelholms stad och jordägarna, de där även vid Engelholms gästgiveri utgöra reserve skjuts, var hökaren Berggrehn närvarande efter fullmakt.

Flera fullmäktige voro icke tillstådes.

Herr befallningsmannen Wyckman var av domaren anlitaad härvid komma tillstådes för att lämna domstolen den upplysning, som vid denna undersökning kan anses nödig.

Reserve skjutsarna vid Åstorps och Ingelstorps gästgiverier tillspordes, om de hade någonting mera att tillägga till den ansökning, som de till kungl. Landshövdingeembetet ingivit, vartill

der kyrkoinspektören Aspelin begärde, att kronobönderna, som utgöra största skjutsen, måtte först yttra sig över reserve skjutsarnas ansökning, varefter han förbehöll sig att få göra erinringar, som nödiga kunde finnas.

Herr vice häradshövding Thulin ingav till protokollet följande: Å den del av Höja och Starby socknar, som under hållskjuts till Åstorp och Ingelstorps gästgiverier anslagen är, får jag ödmjukeligen anföra:

Uti alla tre häraderna läser knappt någon socken få så vidkännas skjutsningsbesväret som vi tvenne socknar, vilka till x gårdetalet äro bland fleraste (flesta?) ej över 15 hela, som såväl hållskjutsen till Åstorp och Ingelstorp som kronoskjutsningar mest för hela länsmansdistriktet måste utgöra, emedan Skörpinge by såsom störst uti Höja socken till reserve vid Engelholm uti Biäre härad varit anslagen, men Ausås och Strövelstorps socknar äro insockne ram, Biörnekulla och Broby dels reserve, dels insockne under under Brams Gunnarstorp på några få hemman när.

Innan kriget begyntes, kände vi oss nog tryckte, sedan Skörpinge blev lagt till Engelholm, men nu har det blivit svårare.

Whi hava före detta hos kongl. Majts höga befallningshavande supplikando gjort berättelse härom till någon del, men emedan vi få tillfälle att jämföra vårt onus emot de övrigas i häraderna, så skall tydligen ses, att vi nödvändigt omtränga hjälp, samt inom häradet få behålla alla tillgångar av skjutsskyldige, ty det är icke möjligt uthärda att ena dagen komma från hållskjutset och andra dagen strax färdas i kronoskjutsningar. Det händer ock att bägge ~~skjutsningar~~ skyldigheterna tillstöta på en gång. Och då tillgångar finnes, som kunna under tödja så uti det ena som i det andra, så hoppas vi i sinom tid bliva nådgunstigt bönhörda helst under varande krig, (anm. Gustav III:s krig med Ryssland 1788- 1790) då kronoskjutsningar äro svårare än förr.

Biäre härad har flera skjutsskyldige hemman emot detta (jämför ~~x~~ med detta?), (och) är i det stånd, att (då) vi ej förmå utgiöra trenne par av varje helgård, kunna de åstadkomma 9 par. Orsaken är, att hemmansklyvningar blivit därstädes så starka, att 12 till 16, ja, bevisligen 20 ^{de} delar uti samma härad finnas, och var åboär för jordbruket nödsakad hålla ett par hästar. Likväl är det ^{*ej så långt när*} häradet så besvärat varken med håll- eller kronoskjutsningarne.

trenne karlar med all deras ~~tyg~~^{tross}, medan vi däremot, som knappt kunna åstadkomma 3 par av helt hemman, måste taga dubbelt eller 6 karlar med all deras tyg. Varföre skall då icke det häradet själv kunna utgöra reserveskjutsen inom sig utan varda detta lilla häradet till besvär?

Norra Åsbo härad är till skjutsskyldighet ännu större, och oaktat hemmansklyvningar där äro mindre än fjärdedelar, så känner nog enhvar den förman samma härad äger att icke å få ställen kunna hålla utgångshästar, vilket gör dem i stånd med mindre skjutsar kunna skjutsningsbesväret fullgöra.

Vi socknar sakna theremot allt, måste merändels på flerdingshemman årligen köpa spannmål, de större knappast brödföda sig, hålla våra kreatur synnerligen hästar uti sju månader merändels på stall, vilken post är likväl den enda vi kunna göra någon uträkning på att skatta och rusta med, ty skog hava vi alls ingen att avyttra utan måste köpa och hämta den flera milar från. Enär (på grund av?) nu för dryga håll- och kronoskjutsens utgörande vi ej äro i stånd uppföda någon ung fähle eller hava ett fölsted fritt, så måste vi inom kort tid bliva ur stånd hemmansbruket upprätt hålla och nödiga onera bestrida.

För icke så många år tillbaka kunde å våra utmarker sommartiden räknas vid de större byar 12 till 15 fölsted med sina fählar. nu är så märkelig skillnad härpå, att högst tre till fyra sådana kreatur vid samma byalag skola finnas.

Den som känner hushållningen i det mindre, lærer snart finna sanningen: Var och en bonde på fjärdingshemman för exempel kan aldrig hålla mer än ett par brukbara hästkreatur, merändels ston. Med dem ~~dräktiga~~ driver han i sakta mak sitt jordbruk, uträttar sina hemkiörslor.

Före kriget visste han sig tämligen säker för långa och svåra skjutsningar, årligen lagade han därför så att en av dem (stona) voro dräktiga. Efter första och andra året kunde han alltid avyttra en ung fähle, varmed han kunde betala till gästgiveriet sin årliga tribut för att slippa hållskjutsen. Han kunde lega för sig en och annan gång, då någon större dursch-marsche av arbetsmanskaf till eller ifrån fästningarna skulle transporteras, och ändå hava några plåtar över.

Men nu flera år har jämte foderbrist de längsta och svåraste skjutsningar träffat oss som nånsin förr i trakten kan minnas. Så att vi omöjligen kunna hålla föhlstoden eller uppföda sådana kreatur, mindre hava något att avyttra, varmed det mesta arbetet måste bestridas och penningen förtienas.

Till styrko för vad sagt ~~är~~ är måste något anföras såsom: Förllidet år i april månad, då litet foder var hemma men alls intet på marken,

vägalag, då varken vagn eller släde var bekväm. Sedan vi kört den ena dagen från hemmet, hunno vi på bestämd tid till Blekemåsa, tvenne svåra milar. Men som vi voro många, så var ingen annan utväg än därstädes kampera på marken i alns diup snö med litet förråd till folk och ökar. Sedan vi så förnött tiden i köld och väta över tvenne dygn, framkom äntligen den skiuts, vi skulle avlösa. Glada över annalkande förlossning togo vi villigt emot den länge väntade ammunitionen och skjutsade den till Tyringe genom Norra Åsbo in i Västra Göinge härad. Men nu stod ~~det~~ värsta åter: Vi hade fem milar till vårt hem. Under väntandet i Blekemåsa var såväl fodret förtärt av ökarna som provianten i våra matsäckar, och ingenstädes var något falt (till salu) och litet hade vi att köpa för. Vädret yrde, och ledsamheter tillstötte, så att ökar och folk uthungrade, utsläpade och trötta ej hemkommo förrän efter fjärde och femte dygnet.

Vi vele ej omtala, då vi skjutsat flera milar i annat härad och annat län, att hästar stupat och blivit marode^{submaller}(X), det bleve för vidlyftigt. Vidare huru proviant och fourage under västgötharnas inqvartering flera gånger blev skjutsat långt in uti Kullen, huru vi skjutsat från Åstorp till Hälsingborg, från dito till Glumslöv och mera i annat härad och i annat län.

Men det vi förliden höstas voro befalte emottaga Psilanderhielmska regementet uti Örkeiliunga och skjutsa ~~in~~ till Fage^hhult meriterar visst berätta, om det skall anses för meriter att draga största tyngden och besväret. Ty vi blevo intet allenast tvungne att skjutsa från Fagerhult, där vi verkligen bort blivit avlöste, ~~marken~~ till Markaryd, utan ock från Markaryd till Traheryd i Sönerbo härad på fjärde milen i Kronobergs län, varå vi åberopa gästgivarnas i Fagerhult, Markaryd och Traheryd vittnesbörd utom andre ojävige vittnen. Och då vi efter 6:te och 7:de dygnet uti hösttiden uttrötte, försvultne och ledsne hemkommo, ~~hade vi ändock icke kört över 18 svenska milar fram och tillbaka räknat, som likväl vid dagligare tillfälle och mera frihet under sol och sommardag hade kunnat anses för lustresa, men orsaken må nu förtigas.~~ /

Av detta lärers väl kunna skönjas huru vår hushållning märkeligen är i avtagande, och hästaveln, som av vår allernädigaste konung till upphjälpande och förbättrande befallt är, omöjlig kan efterkommas, så länge vi ensamme och utan hjälp av närmaste byar inom häradet ej bliva undsatte (och) åtminstone vid kronoskjutsningar slippa utgöra mer än tvenne par hästar av helgården och kunna hava en ung fähle ~~fritt~~ eller fölsto fritt.

Att sådant ske kan, och vi, som uthärdat det svåraste skjutsningsbesväret under kriget, få känna någon lisa och lättnad, det är både

skälighet och möjligt på det sätt, att Skiörpinge by och Sönnarslövs socken bliva oss till hjälp så uti hållskjuts som kronoskjutsningens bestridande anslagne, vartill Skiörpinge är långt närmare och bekvämligare för Ingelstorp's gästgiveri än vi andre hållare i dessa socknar. Och varför skall Södra Härad, som har minsta antalet skjutsskyldige men av landsvägar genomskäres, ligga både Biäre och Norra Härad till reserv, då vi likväl hava minsta tillfälle åstadkomma sådant hästeantal som de tvenne övriga häraderna.

Men skulle Sönnarslöv bliva till håll vid Åstorp och Skiörpinge by ~~vid~~ till Ingelstorp anslagne, då kunde vi å bada sidor om oss därigenom få känna någon lisa vid håll- även ock vid kronoskjutsningen.

Att Engelholms stad, som på ena sidan har Rebbelberga och på den andra Skiörpinge byar sig till reserve anslagna, verkligen ej behöver mer än endera eller äbbelberga ensam sig till hjälp, finner man tydligen därav, att de resandes antal icke är så stort som före skjutsför-dubblingen, och Rebbelberga bu märkeligen förklarar sig i anseende till förmögenhet, och då det hästeantal, som staden bör utgiöra, lägges till vad Rebbelberga åboar kan prestera.

Staden Engelholm äger, utom 60 tunnland jord, fritt bete på Södra Hä-rads utmark, varföre stadsskjutsen bör utgöras. Räkna man nu att för vart sjätte tunnland ett par hästar böra hållas, så blir i själva sta-den 10 par hästar. När därtill lägges 18 par, som Rebbelberga by en-ligt eget frivilligt åtagande den 24 oktober 1786 ingått, att såsom reserve utgiöra, vilket skriftliga åtagande här nedan efter Litt:a Örefinnes, så blir ju ett antal av 28 par hästar som dageligen ~~xxx~~ till överflöd kunna stadens skjuts bestrida. Och manne Hälsingborg, Landskrona eller andra störfve städer äger flera ~~xxxx~~ antal skjuts-hästar? Varför skall det då icke vara tillräckligt för Engelholm? Och vill man än mer tro, att stadsborna sällan själva utgiöra någon skjuts, ty reservet finner mycket väl (god?) uträkning vid att taga deras tur, till och med att giöra dem åtskilligt arbete höst och vår, dagsverken och andra tienster endast för att få deras skjuts, då ord-ningen skulle staden tillhöra. Vem kan väl undra theröber? Ty det lö-nar alltid mödan att skjutsa några milar om dagen, då man kan för-tiena 2 å 3 plåtar i hast. Men lätt går icke detta för oss. Såsom då vi den 7:de april sistlidne voro utkommenderade fyra par av helgården att uti Örkällunga emottaga förhyrde siömanskapet och skjutsa till Kiådarps (?) i Västra Göinge härad. När vi efter tredje dygnet framkommo och hade kiört 10 milar, var hela förtiensten, ~~xxxxx~~ 7 skilling paret, under vägen förtärd. Manne icke stadsbon, då han efter några år bleve vand att sielf utgiöra skjuts i ordning. skulle finna det inter-refantura (?) (bättre?) att dagligen därtill nyttja sina hästar, än

låta de plåtar gå sig ur händerna? Och månne det för Skiörpinge by icke skulle vara nyttigare att arbeta hemledes och sköta gårdsbruket än som dagsverkskarl gå i staden för att vid alla tillfällen få taga deras skjuts?

Man vet, att de äro, och flera år varit, staden till reserve anslagne, men tid och omständigheter äro mycket ändrade, så kan väl ock detta som ett oekonomie mål efter tid och omständigheter bliva jämkat och rättat.

Sönnarslöv, som till reserve vid Åby uti Norra Härad är anslagen, skulle ock så kunna vid varjehanda tillfälle lätta vårt besvär, om den till håll- och kronoskjutsningars utgörande med oss bleve underlagt.

Och månne icke Åby reserve lag inom det häradet ändock skulle (klara?) sig bättre, då skjutslegan blivit så ansenlig, att ingen bonde hemleds (vid hemmet?) kan förtjäna mer än på några timmar med sina hästar. (genom skjutsning)?

Vårt allerödmjukaste påstående är därför, att åtskilliga av oss, som innehava helt eller trefjärdedels hemman, icke äro ägare av flera än tvenne par brukbara hästar, utan vid tillfälle att tre å fyra par utkommenderas av varje helt, vi då måste lega av andra för tio gånger dyrare än vi själve kunna förtjäna, vi på något sätt måtte bliva understödda av de från detta till reserve uti närgränsande härader anslagne skjutsskyldige. Så att om befrielse från ^{hållskjutsen} ~~från~~ skulle kunna erhållas, vi dock vid krono- slippa med tvenne pars utgörande av varje helgård. Och som nog överflödigt är både håll- och reserve- vid gästgiverierna uti Norra Åsbo härad, vilket i anseende därpå att ~~skjut~~ skjutslega blivit fördubblad, så att med ett par hästar kan förtjänas så mycket som med tvenne förr, helt visst kan inskränkas, så våga vi lika ödmjukt anhålla det samma härad måtte bliva skyldigt ansett att avlösa oss vid förefallande kronoskjutsningar efter en och tvenne milars väg inom samma härad, och vi undslippa, såsom flera år hänt, att köra 3 å 4 milar dit in och vänta och mottaga skjutsning för att åter några milar längre längre bort transportera, varigenom icke allenast kreatur utsläpas till marode (?), utan ock i till flera ~~daga~~ dagars bortovaro från hemmet lida ganska mycket i vår hushållning och hontier (?), utom det att då några få skall draga största tungan men andra hava förtjänst, det alltid går trögare fullgöra.

Skulle tvärtom ingen ändring vinnas, så är inget råd övrigt, utan vi få tåla att ena gången efter den andra böta för eftersatta skyldigheter, så länge tillgång i våra hus kan finnas, emedan det bliver oss efter handen omöjeligt fullgöra. Men vi veta, att vår allernådigaste konungs tänkesätt är, att hellre hjälpa och lisa de

thervid, att Kongl. Maj:ts höga befallningshavande, som länets styrelse av konungen i händer haver, nådgunstigt lärar oss bönhöra och efter omständigheterna jämka.

Å Höja och Starby socknars hållskjutsskyldiges vägnar

Johan Thulin
efter fullmakt

Avskrift.

Litt. A

Så vida detta vinner högvederbörlikt bifall, åtaga vi oss samtliga undertecknade krono och skatte, utsocknes frälse samt anexe hemmans åboar uti Rebbelberga by att utgiöra reerve skjutsar till Engelholms stads gästgivaregård, som Skiörpinge by uti Södra härad hitintills varit ålagda i omgång med de hästar Engelholms stad till reserve skjutsen äro anslagne emot det, att vi varda befriade från all annan krono-skjuts utgörande av vad namn det hålst vara må.

Rebbelberga den 24 oktober 1786

För nr 1 och 2
Nils N.P.Persson

Nr 3
Hindrik W.Nilsson

Nr 5
Nils N.P.Jönsson
(Pehr Sörensson)

Nr 7
Erik E.I.Jeppsson
(Anders Olsson)

Nr. 8
Jöns Holm

Nr 9
Pher P.O.Olsson
John Ekberg

Nr 11
Ola O.P.Persson

Nr 12
Påhl Påhlsson

Nr 13
Nils N.K.Klemendsson

Nr. 14
Jöns I.P.Påhlsson

Nr 15
Pehr P.I.Turasson

Nr 16
Sven S.A.Andersson

nr 17
Pher P.I.Jönsson

Nr 18 Ola O.I.Inhelsson

Fullmäktige från Biäre härad inlämnade även ett anförande till protokollet, som upplästes och lyder som följer:

Ödmjukt anförande till Södra Åsbo härads lofl. Tingsrätt:

I följe av det vi kunnat fatta av Åstorps och Ingelstorps reserve ~~xxjx~~ skjutslags ansökan om en ny skjutsreglering, som förelästes oss vid Biäre härads lofl tingsrätt den 5:te dennes, äro undertecknade såsom fullmäktige för Biäre härad utsände för att genom detta i dag yttra våra och hemmavarandes tankar i denna sak, i d n händelse av en eller annan skulle väckas fråga om ändring uti något som rör oss, ehuru vår inställelse här tillskyndar oss besvär och kostnad, som hade kunnat undvikas, om sökandena efter vanlig laga skyldighet infunnit sig och varit beredda föredraga deras avsikter vid Biäre härads domstol, dit vi voro lagligen kallade.

Genom undersökning^{lar}, som till följe av Kongl Maj:ts nådiga förklaring den 11:te december 1786 blevo anställda och vid Norra Åsbo lofl. tings-

huru stort hastecar vid varje gästgivaregård ligger, som vilka
thertill böra anslås, samt att de, som äro belägne över tvenne mi-
lar från gästgiveriet, skola therifrån befrias emot en sig åtagen
avgift på varje fjärding, vilken avgift användes till hållkarlars
underhållande, ~~ibland vilka (i vissa ställen) äro belägne~~
~~2 mil från gästgiveriegård~~ ibland vilka senare (alltså bland dem som
ligga mer än 2 mil från gästgiveriegård?) hela Biäre härad befinner
sig.

Då vissa personers välbehag förmodligen icke får gälla, känna vi
inga omständigheter, som icke under 1768 varit under öfvervägande,
ej heller sedermera förekommit av den beskaffenhet, att de kunna
verka ändring i vad då beslutades och även sedermera av konungens &
höga befallninfshavande är stadfäst, så mycket mindre som gäst-
giveriskjutsningarna äro långt drägligare nu, än de då voro och
gärna kunde bestridas av reserven, så att orsak ~~xx~~ ~~xx~~ snarare
tyckes vara yrka hållskjutsarnas lindrande eller avskaffande efter
den anledning 8:de ~~§~~ **å** 1766 års förklaring giver, vilket även så vi-
da känt (är) som vi hört, att hälften därav är indragen, men vår
förenämnda last är likväl densamma.

Vårt härad har jämväl åren 1772 och 1733 måst bestrida en för
de andra häraderna okänd kostnad till **nya** gästgiveriets i Margrete-
torp inrättande och uppbyggande.

Vad Biära härad angår, förmoda vi således, att ingen rubbning
sker uti 1768 års reglering eller och på händelse därav, att undslip-
pa hållkarlspenningars betalande till Södra och Norra häraders gäst-
giverier, och att få behålla skjutstillgången inom häradet.

Margretetorp den 25:te maj 1790

Rasmus Ohlsson i Glimminge
Sven Nilsson i Öllöf

Efter begäran
genom
Bengt Palm

The (alltså antagligen Rasmusson och Nilsson) ingåvo jämväl från ~~gästgiveriet~~
gästgiverien Ola Nilsson i Margretetorp en skrift till tingsrätten,
thäruti han påstår, att av högvalborna landshövdingarna i den tid,
då gästgiveriet i Margretetorp fastställdes, (allt?) måtte förbliva
utan ändring.

Ohla Ohlsson i Magleby och Jöns Tostasson i Goentorp påstå, att
detta (deras?) härad må få behålla ~~skjutstillgången~~ all den tillgång på håll-
och reserveskjuts, som finnes, samt att Biära härad och Norra härad
däremot aläggas sielva utgöra ~~skjutstillgången~~ ~~skjutstillgången~~ skjutsningarna vid gästgive-
rierna i dessa häraden.

skriftliga yttrande, som är av följande innehåll:

Anförande till lofl. Södra härads tingsrätts protokoll:

Genom vällovliga Magistraten härstädes är i anledning av högvälborna herr baronen och landshövdingen Wrangels skrivelse den 12 i denna månad jordägarna kommunicerat att vid lofl. Biäre härads ting den 7:de förutgående fattat beslut, varigenom jordägarna blivit ålagde att sig antingen själve eller genom laga ombud vid Södra Åsbo lofl. tingsrätt infinna för att deras rättighet bevaka angående någon indragning av den skjuts, som tillförne varit utgjord vid Engelholms gästgiveri av Skörpinge by.

Till fullgörande av förra delen hava alltså de övriga jordägarna genom den inlämnade fullmakten uppdragit mig att vid lof.g tingsrätten vara närvarande, vadan jag ock i senare delen nu får äran andraga, att varken jag eller de övriga jordägarna för det närvarande kunna ingå uti något yttrande i denna sak, förrän oss blivt kommunicerat anledningen till undersökningen och de sökande personernas namn, vilka bägge delar saknas uti de meddelta lof.g Biäre härads tingsrätts resolution, vilken jag nu anhåller måtte ord ifrån ord i denna lofl. tingsrätts protokoll inflyta.

Förr än sådant gjort är, hava jordägarna varken kunnat trädai någon rådplägnings eller förse sig med några motskäl i detta mörka ämne, som med blotta ord nämnes en skjutsindragning vid Engelholms gästgiveri men icke uppgiver något trängsmål till förändring uti en i flera år genom laga kraft vunne utslag stadens jordägare tillslagen förmån. Jordägarnas påstående i denna del är grundat i XI kap. 1§ rättegångsbalken, och således får jag å egna ~~vägnar~~ so . e övriga jordägarnas vägnar häröver utbedia oss att (ett?) utslag och bifall, såsom detta är allt vad jag (mig) för denna gången är ålagt att anföra.

Engelholm den 26 maj 1790

Johan Berggren

Parterna utvistes och rätten gav följande utslag:

Som hökaren Berggrens fullmakt är så vidsträckt, att han i denna undersökning angående en påstådd skjutsinfelning för jordägarna i Engelholm äger tala och svara, och därtill kommer att Biäre härads tingsrätts utslag den 7:de dennes, som genom konungens respektive befallningshavandes åtgärd blivt dem ~~kommunicerat~~ kommunicerat, tydligen innehåller, att förenämnda synes påsyfta indragning av skjuts, som tillförna vid Engelholms gästgiveri varit utgjord av Skörpinge by, sökandernas påstående nu för alla fullmäktige jämväl blivt uppläst, så anser tingsrätten hökaren Berggrens invändning i högsta måttan obillig och larstridig, anförer han följande skäl: att den

och bör han sitt jämte sina huvudmäns yttrande över sökandenas påstående nu genast avlämna.

Hökaren Berggren yttrade härpå, att han såväl för egen som de övriga jordägarnas del i Engelholm påstår, att reserveskjutsen vid Engelholms gästgiveri må utgöras i denna ordning som den hittills varit utgjord, och det på den grund att farten av resande genom Engelholm är icke mindre nu än tillförne, så att staden och Rebbelberga ensamma utan tillhjälp av Skörpinge by ej kunna skjutsen prestera.

Fullmäktige från Rebbelberga förklarade sig så att den skrift de givit den 24:de oktober 1786 hava de redan för tvenne år tillbaka vid Biäre härads ting i Engelholm återkallat och säner i övrigt, att fjärdedelen av Rebbelberga by äro postbönder och två åboar fjärdingsmän, så att ~~xx~~ skjutsen därifrån skall vara obetydlig.

Då undersökningen skulle företagas, uppstod fråga om rätta grunden därtill och huruvida behoverna böra sökas i nuvarande tidsens dagböcker eller intet, då herr kyrkoinspektoren Aspelin för sin del begärte, att samma grund måtte följas ~~nu~~ som vid undersökningen 1768 både vad behoven och tillgångarna angår, men i synnerhet på behoven. Thäremot herr befallningsmannen understälte huruvida en eller annan grund kan kan stadgas nu, då fullmäktige från Norra härad sig icke infunnit, vilka onek-ligen böra yttra sig däröver.

Herr kyrkoinspektoren yttrade då, att som Norra härad utav kallelsen blivit underrättad om denna undersökning men icke kommit tillstüdes, så lærer the få åtnöja sig med vad the närvarande besluta och förbehåller han ~~xx~~ sig, att undersökningen måtte vinna fortgång, då den som finner sig lidande äger tillfälle vid kungl. landshövdingeembetet sin rätt vidare bevaka, theruti Pehr Nilsson i Åstorp och Ohla Ohlsson i Magleby samt inspektor Holmberg jämte hökaren Berggren instämma.

Herr Befallningsmannen begärte vidare att få anföra: Som de fullmäktige å sökandenas vägnar, nämligen Astorps och Ingelstorps ~~xxxxxx~~ reserve skjutslag, varit närvarande såväl vid Biäre som Norra Åsbo härads domdolar själva begärt och till protokollt blivintagit theas åstundan om uppskov med all undersökning på den grund att deras uppgivne fullmäktig ~~xxxxxx~~ herr kyrko inspektoren Aspelin varit frånvarande, vilket tingsrättelna funnit anledning bevilja och några undersökningar på dessa skälen således icke till det minsta blivint föreslagne, eller något annat yttrande av dessa häraders fullmäktige avgivits än allas åstundan, att vid förra skjutsregleringen måtte förbliva, så torde löfl. Tings Rätten finna nödigt inhämta Norra och Biäre häraders allmöres yttrande över grunden till själva regleringen, innan den kan fastställas, på det annars förmodligen påföljande betyd-

må kunna undvikas. I övrigt är jag beredd att efter de grunder, som år 1768 blivitt antagne, lämna de upplysningar, som tillhöra en sådan reglering i händelse på denna underställning icke göres något avseende Herr kyrkio inspektoren svarade härpå i egna ord:

On vid the vid Biäre och Norra Åsbo häraders tings rätter hållna undersökningar någon annorlunda nyttjat mitt förtroende än såsom denna loflg. Tingsrätts protokoll under den 16 oktober 1789 innehåller, där jag talade såsom mitt herrskaps ombud för vissa frälsehemman, och varvid de övriga vid thessa tvänne reservie skjutslag sig förenade, så kan sådant icke ligga de övriga häraders åboar till last och än mindre kan varken öka eller minska fullständigheter av de undersökningar, som varje härad inom sig haft att övervara och theras rättigheter därvid ~~bevakas~~ bevaka, lärandes thet för övrigt vara them ävenså öppet, att hos Kungl. Maj:ts Befallningshavande tillöka, vad the tro sig hava underlåtit, som thet lærer vara thette härads åboar ~~obetaget~~ obetaget att hos kungl. maj:ts höga befallningshavande få yttra sig över såväl berörde tvenne häraders som staden Engelholms i denna sak gjorda påstående. Anhåller jag således ödmjukeligen, att undersökningen här icke vidare uppehållas må i avseende på någon uteblivande part, som onekeligen utav tidens utdräkt skulle draga så stor vinning som detta häradet skulle känna en starkare tunga uti överlägset skjutsningsbesvär.

Ytterligare utbeder iag mig then förmånen att till genomseende undfå de nu inlämnade handlingar och att över them på nästkommande fredag få avgiva mitt slutliga yttrande.

Utslag levades i morgon den 27 maj (maj) 1790

Utslag

Nr. 14 Norra Åsbo härads skjutsskyldige åboar hava genom den av domaren utgivna kungörelsen blivitt underrättade att undersökning av xxx skjutsens utgörande även här vid tinget förekom, varför de alltså ~~haft~~ haft tillfälle sig själve eller genom ombud inställa, men då detta icke skett kan tingsrätten icke göra något avseende på deras uteblivande eller uppskjuta med undersökningen, utan få de frånvarande åtröja sig med vad de närvarande besluta, så mycket mer som frågan om själva skjutsregleringen icke kan förekomma utan blott undersökning av behoven och tillgångarna av skj:ts, i vilket avseende någon mera lämplig grund vad behoven angår icke lærer kunna tagas än flera månaders dagböckers jämförande med varannan som jämväl 1768, då en lika undersökning förevarit, blivitt observerat, varföre alltså undersökningen på förenämnda grund vidare kommer att företagas. Men emedan att saken är ganska vidlyftig och åtskilliga saker äro utsatta till

Rätten icke företaga sig samma undersökning förrän nästa lördag, då fullmäktige böra tidigt om morgonen sig infinna. Emellertid skall herr kyrkio Inspektoren Aspelin få de inkomna handlingar till genomseende för att däröver sina påminnelser avgiva.

Avträdde

den 29 mai (maj)

Nr 37. Enligt Tings Rättens beslut av den 27:de dennes företog åter skjutsundersökningen, varvid herr kyrkio Inspektoren Aspelin var närvarande för reservet under Åstorp och Ingelstorp och jämväl för åboarna i Qvidinge och Sönnarslöv, vilka äro indelta till hållskjuts, the ther anlidade honom även utföra thesas med sökandena gemensamma sak O.S. herr vice häradshövding Thulin för Höja och Starby, samt the övriga fullmäktige, som protokollet under nr. 5 intager.

Herr Befallningsmannen Wyckander kom även tillstädes då rättens utslag den 27:de blev uppläst, varefter vice häradshövding Thulin yttrade att han å sina huvudmäns vägnar icke kan vara nöjd med att ~~XXXXX XXXXX~~ ~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~ behoven undersökas endast efter tvenne månaders hållna dagböcker, them Befallningsmannen sade sig hava tillhands, utan åstundar ^{att} ett helt års dagböcker genomses för att därigenom uppsöka behoven.

Herr kyrkio Inspektoren Aspelin yrkade undersökningens fortsättande och lofl. Tingsrättens yttrande i grund av de Documenter, som herr kronobefallningsmannen Wyckander behagar uppgiva med thet förbehåll att hos kung. Maj:ts höga Befallningshavande, innan dess utslag utfaller, få avgiva de flera skäl och upplysningar som lag och kungl. förordningar förutna parter, i vilket avseende jag ödmjukligen anhålle att för Södra Åsbo härad utfå behörig del av undersökningsprotokollet för att vidare utföra then talan, som jag för större eller mindre del av häradets invånare thet kan komma att få.

Herr vice Häradshövding Thulin anförde ytterligare:

För att ej uppehålla denna undersökning begiver jag mig alldeles från sist gjorda påstående och är nöjd med att tillstädes varande dagböcker över utgående skjuts vid gästgiverierna bliva undersökta, förmodandes att thet hela årets dagböcker för häraderna vid kungl. Landshövdingeembetet tillgångar gives, varföre om kungl. Maj:ts höga Befallningshavande så skulle finna skäligt, thet därstädes lämpligen ske kan från att gästgiveri utgå flera par hästar än på ett annat, varföre åtgången tycks bliva befis (?)

Vad den avsägelse, som Hesselberga socken redan år 1787 vid Bäre häradets domstol återkallat, att tillika med Engelholm utgiöra allt Reservet emot thesas eget frivilliga åtagande den 24 oktober 1786, så

för avseende göra men tror dock, att om Röbbelberga socken innan skjutsfördubblingen tilltrodde sig att reserven för staden Engelholm utgöra, the så mycket lättare skulle kunna finna sig därvid nu, då skjutslegan blivit fördubblad, om icke till äventyrs andras refvaller(?) sökt dem therifrån avhålla.

Anders Jönsson i Stackarp och Pehr Andersson i Sönnarslöv inställte sig nu med skriftliga fullmakter från sina hemmavarande ~~medbröder~~ medbröder och förevisste en kungl. Maj:ts resolution den 31 martie (mars) förlidet år theruppå the i underdånighet anförde besvär av Åby reserve skjutslag blivit från den reserve skjuts de vid överste säteri Tommarp utgjort frikände och theremot skyldige förklarade att vid Åby gästgiveri utgöra reserve skjuts, och förbehålla, att utsockne frälse måtte få utgöra den skjuts, som kungl Maj:t i nåder befallt, thå the förmoda, att skjutstillgångarne bliva så anseeligen ökta, att icke klagan varder spord.

Herr kyrkio Inspektoren Aspelin ingav följande, som upplästes:
Till undersökningsprotokollet:

Sedan samtliga detta häradets jordägare och hemmansåboar uppå Cron och Cronoskatte hemman förleden dag förklarar inför protokollet, att the uti alla delar instående uti detta billiga påstående, som för Höja och Starby socknar, Skörpinge by undantagen, herr vice Häradshövding Thulin anmälte till bibehållande utav alla i häradet skjutsskyldige hemman såväl uti gästgiveri som kronoskjutsningar inom häradet utan att i sådana besvär understödja nästgränsande härader och staden Engelholm och välbemälte Häradshövding för övrigt uppdrogo åt mig att slutligen bevista undersökningen och vidare bevaka och utföra deras rätt och talan i detta ämne, så skulle jag ängsting högre önska än att för det närvarande vara försedd med häradernas jordeböcker och förteckningar över the hemman, som bebos av nämnde- och fjärdingsmän samt brevbärare med the flera, som från skjutsningsbesväret kunna vara befriade såsom ock att nogare vara underrättad om varje gästgiveris inom thessa trenne härader rätta och nödvändiga behov, på thet then av häradsboerne begiärta och av kungl. Maj:ts Befallningshavande beviljade jämkningen them emellan med mera visshet måtte kunna sägas och utnämnas, än man nu för det närvarande kan göra, då bägge delar få tagas på en höft, på det att med dessa undersökningar må komma till slut och under kungl. Maj:ts Befallningshavandes prövning, men så vida sådana handlingar nu icke äro att tillgå i den vidd som alla trenne häradernas angelägenhet fordrar, så nödgas jag på ett lika sätt eller på en höft att söka jämlikheter, med det allra ödmjukaste förtroende till kungl. Maj:ts höga Befallningshavande att den rätta och ofelbara måttstocken måtte utsökas utur the vid kungl. landskontoret och landskansliet befintliga jorde-

böcker och dagböcker.

Min klausul för det närvarande blir således, såvida icke något säkrare kan visas, då jag gärna vill låta rätta mig, att uti tillgången på hemman äga thesse härader utav krono och kronoskatte samt utsockne frälse hemman efter T. Gillbergs oeconomiska beskrivning then jag emellertid nyttjar:

Norra Åsbo härad	=	hemman	216
Södra Åsbo härad	=	"	109
Bläre härad	=	"	151
Tillsamman			476

Dessa härader bestå av 37 socknar, nämligen:

Norra Åsbo härad	18 socknar, i vilka medgives till avdragande
För 12 nämndemän à $\frac{1}{2}$ mantal(?)	" 6
För 18 fjärdingsmän	" 9
För 18 kyrkiovårdar	" 9
För 18 brevbärare	" 9 33

Södra Åsbo härad 10 socknar, i vilka till ~~nämndemän~~ avdragande medgives:

För 12 nämndemän	" 6
För 10 fjärdingsmän	" 5
För 10 kyrkiovårdar	" 5
För 10 brevbärare	" 5 21

Bläre härad består av 9 socknar, i vilka avräknas:

För 12 nämndemän	" 6
För 9 fjärdingsmän	" 4 $\frac{1}{2}$
För 9 kyrkiovårdar	" 4 $\frac{1}{2}$
För 9 brevbärare	" 4 $\frac{1}{2}$ 19 $\frac{1}{2}$

Med förbehåll för postförerehemman summa 73 $\frac{1}{2}$,

vilkas tillgång torde igenfås uti det nog runt tilltagna ett halft mantal över huvud för the förenämnda. Sedan förestående 73 $\frac{1}{2}$ mantal avgått ifrån häradernas hela innehåll, så får man igen 402 $\frac{1}{2}$ hemman utom Engelholms stad, som uti dess gästgiveris behov och tillgång skall bliva omnämnd.

Uti thessa trenne härader finnas 10 större och mindre gästgiverier, vilkas behov förmodligen lär tagas efter thet medium, som dagböckerna utvisa, men emellertid förmenas, att them emellan skall finnas en sådan likhet, som följer:

I Norra Åsbo härad äro:

Nr. 1 Åby, som anses för ~~en~~ 1 helt

2 Blekenåsa

$\frac{1}{2}$

4 Östra Ljungby	3/4		
5 Örkelljunga	3/4		
6 Fagerhult	$\frac{1}{8}$	3	$\frac{3}{4}$

I Södra Åsbo härad äro:

Nr. 1 Åstorp,	1		
2 Ingelstorp	$\frac{3}{4}$	1	$\frac{3}{4}$

I Biära härad

Nr 1 Engelholm, som uti behovet

väl bör anses ibland the

hela, men som Engelholms stads $5 \frac{1}{8}$
tillgång icke blivit inräknad uti den
för häradernas landtsocknar, så lär
dess gästgiveri ej heller kunna

kunna inräknas för mer än

	$\frac{3}{4}$		
Nr. 2 Margretetorp	1	1	$\frac{3}{4}$

Bliva hela gästgiverie tillsammans 7 $\frac{1}{4}$

Enär det förnämnda alla tre häraderna behålla hemmantal 402 $\frac{1}{8}$
mantal ~~tillräckligt för att kunna skjuta~~ fördelas på des 7 $\frac{1}{4}$
gästgiveri, så får varje helt i det nogaste 55 $\frac{1}{8}$ mantal till såväl
håll- som reserve skjuts, vilket slår ut på följande sätt:

I Norra Åsbo härad:

För nr. 1 Åby helt gästgiveri bliver	55 $\frac{1}{8}$		
2 Blekemåsa $\frac{1}{8}$	27 $\frac{3}{4}$		
3 7 Bälinge $\frac{1}{4}$	13 $\frac{7}{8}$		
4 Östra Ljungby $\frac{3}{4}$	41 $\frac{5}{8}$		
	136 $\frac{3}{4}$	(Blir 138 $\frac{3}{4}$)	

Nr. 5 Örkelljunga $\frac{3}{4}$	41 $\frac{5}{8}$		
6 Fagerhult $\frac{1}{8}$	27 $\frac{3}{4}$	203 $\frac{1}{8}$	(206 $\frac{1}{8}$)

I Södra Åsbo härad:

Nr. 1 Åstorp	1	55 $\frac{1}{8}$	
2 Ingelstorp	$\frac{3}{4}$	41 $\frac{5}{8}$	97 $\frac{1}{8}$

I Biäre härad:

Nr. 1 Engelholm	$\frac{3}{4}$	41 $\frac{5}{8}$	
2 Margretetorp	1	55 $\frac{1}{8}$	97 $\frac{1}{8}$
		402 $\frac{3}{8}$	

Norra Åsbo härad har, sedan innannämnda avdragningar gjorts för
nämndemän m.fl. till 33 hela hemman, i behåll 189 hemman

Södra Åsbo härad har, sedan 21 hemman på lika sätt avdrages, i behåll

88 hemman

Häradet felat således

9 1/8 "

S, a 97 1/8 "

Biäre Härad, sedan 19 $\frac{1}{2}$ hemman avdrages, har i behåll 131 $\frac{1}{2}$ "
behöver endast

97 1/8

har således över behovet

34 3/8

Nu bliver väl ingenting billigare, än att Biäre härad med sina över-
loppshemman biträder Norra Åsbo härad med hållskjutsen, och att Södra
Åsbo härad således undgår en större saknad än de bristande 9 1/8
hemman.

I och med detsamma, så har Södra Åsbo härad av sagt sig de s.k. håll-
karlspenningarna ifrån Biäre härad, vilka mig veterligen aldrig kom-
mit den skjutsande allmogen i Södra Åsbo härad till godo.

Vad nu slutligen vidkommer fördelningen utav håll- och reserve skjutsen
inom detta härad, så bliver väl ingenting billigare, än att Åstorps
reserve lag ökas med utsockne frälsehemman uti Biörnekulla, och thet
i Ingelstorp med them i Broby, såsom thessa bönder själva givit i för-
slag men likväl utan något villkor för de övriga, eller thet gamla
reservelaget att thärföre förbindas till någon kronoskjuts ~~utgiörande~~
utgörande bredvid eller jämte reserve skjutsen.

Joh. Christian Aspelin

Herr befällningsman Wykander begärde, att fullmäktige skulle yttra
sig i anledning av denna skrift, huruvida de vilja åtaga sig under-
stödjå Norra härad's gästgiveri med skjuts, och om gästgivarerna i Åstorp
och Ingelstorp avsäga sig de hållkarlspenningar de hittills uppburit
utav de hemman, som varit fria från hållskjuts.

Fullmäktige från Biäre härad Rasmus Ohlsson förklarade sig, att han
för egen och sina hemmavarandes ~~räkning~~ vägnar icke kan påtaga sig
någon hållskjuts vid något gästgiveri, emedan deras hemman äro mycket
klyvda och orten mager, så att the icke kunde underhålla sitt avels-
bruk utan små hästar, som till skjutsning äro odugliga, och att en ~~st~~
stor del måste nyttja oxar och koer, emedan de icke hava så tillräck-
ligt hö om vintern, att de kunna föda hästar utan äro nödsakade vid
påkommande kronoskjutsningar eller marscher att lega och för sådan
skjuts utgiva dyr betalning, emedan de thärför måste betala vad som
fordras, efter de omöjeligen kunna utgöra skjutsen in natura, och
förmenar han någon Kungl. Maj:ts nädiga resolution vara utkommen, som
i anseende till deras små hemman och magra ort dem från all skjuts-
nings utgörande frikallade.

Nils Andersson i Veyby, som till alla delar instämmer uti vad den andre fullmäktige från Biäre härad yttrat.

Gästgivaren Brandt, såsom närvarande, tillspordes, om han såsom gästgivare här i Åstorp aysäger sig hållkarlspenningarna, som han tillförene undfått av Biäre härad av de från håll- frikända ~~hemmanen~~ hemmanen, vartill han svarade nej, utan att de enligt en utkommen Kungl. förordning såsom längre än tvenne mil från gästgiveriet belägne äro frikallade från skjutsens utgörande in natura utan i det stället pålagde avgiva en Rs:a (riksdaler silvermynt?) på varje helt hemman för det gästgivaren är skyldig hålla hållkarl, som skjutsar från i längre avlägse reserve hemman måste uppbåda vilka i följe av Kungl. Maj:ts nådiga förklaring 1766 över gästgivare anslagne (Joh.s. 33) Herr befallningsmannen lovade theafter att till aftonen inkomma med project till skjutsregleringen i följa av martie och april månaders för handen varande dagböcker vad behoven angå samt jordeböckerna vad tillgångarna beträffar.

Herr inspektor Holmberg erinrade, att vid förlidet års höstating hava Lasse Jeppsson och Pål Pålsson i Broby till tingsrätten ingivit en skrift, theuti the åtagit sig både reserve skjuts och även kronoskjuts vilket han, emedan de äro frälsebönder under Gunnarstorp å sitt respektive herrskaps vägnar finner sig föranlåten återkalla, som på thess begiäran här anmärkes.

Och från högvälborna fru generalskan Platen inkom en skrift av följande innehåll:

Wördsamt utlåtande

Wid förevarande undersökning och i anledning therav förestående fördelning och jämkning i gästgiveriskjutsningsbesvär emellan Norra och Södra Åsbo härader samt Biäre härad och staden Engelholm har jag funnit mig föranlåten att för Tommarps goda i allmänhet instärma i Södra Åsbo härads allmoges gemensamma påstående det måtte häradet inom sig själf få behålla alla skjutsskyldigheter och skyldige hemman och utan att varken understödja eller få understöd av angränsande härad, och tillika i synnerhet begiära thet måtte arbetshemman under denna kungsgård nr. 5 $1/4$, 6 $1/8$, 7 $1/8$, 8 $1/8$, 10 $1/4$, 11 $1/6$, 12 $1/6$, 13 $1/5$, item $1/8$, 15 $1/4$ Qvidinge och 9 $1/3$ Sönnarslöv, vilka alla äro nu indelta till reserveskjuts utgörande vid Åby gästgiveri i Norra Åsbo härad, icke allenast måtte befrias från reserveskjutsindelningen utom detta härad, emedan Tommarps kungsgård allt för ~~mycket~~ mycket saknar uti arbete och hoverirättigheterna av dessa hemman, då åboarna icke veta sig någon dag fri från reservebudninen.

Tommarp den 29 maj 1790

Herr kylorkoinspektoren ~~tillspordes~~ ^{tillspordes} Aspellin, om han för sin del finner nödigt, att fullmäktige längre uppehålls nu, sedan de var för sig givit sina påståenden till Protokollet, därtill han svarade nej, vilket även herr befallningsmannen för sin del fann vara mindre nödigt, varföre de hemförlovades, och som herr befallningsmannen uppå vidare förfrågan av rätten yttrade huru det vore osäkert, att han före sena aftonen hinna fullborda den sig åtagna regleringen i anseende till flera grannliga justeringar över hemmantalen med det mera förefalla, och rätten redan hunnit till slut med tingsarbetet för denna gången, så medgiver tingsrätten, att herr befallningsmannen nästa måndag till domaren inkommer med denna reglering, varefter protokollerna skola bli utskrivne och till parterna utlämnade.

lofl.

Sedan Södra Åsbo ~~refix~~ tingsrätt den 29 Jennas yttrat sig över min & den 27 föregående gjorda undersökning, huruvida någon metod till undersökning av gästgivarnas verkliga behov på skjutshästar till resandes fortskaffande kunde stadgas, innan gästgiveriinnehavarna och reserve-skjutsskyldige allmogon från Norra och Häre härad, vilka då icke voro tillstädes, blevo hörda theröfver efter olikhet vid gästgiverierna finnes både på kringliggande ~~h~~ hemmans godhet till skjutshästares underhållande, skjutshästens antal och längd samt vägnas bättre och sämre beskaflenhet ävensom särskilda omständigheter kunna förefinnas mera vid ena än andra gästgiveriet, vilka, då de inträffa, fordra en större tillgång än vid de tider, då skjutsen ordinärt utgår, så vida resande icke skola uppehållas, varibland Åby m. l. vid Åby gästgiveri kan räknas, och lofl. tingsrätten i och med det samma på sökander-nas och samtliga ~~och samtliga~~ Södra härafs fullmäktiges begäran fastställt det ett medium af martie och april månaders nu vid handen varande ~~gag~~ böcker böra anses för verkliga behovet av skjutshästar och att i övrigt samma grund bör följas som vid 1768 års här i domsagan försiggångna undersökning såväl vad angår det högsta antal gästgivarne själve i lika omgång med reserve månatligen böra utgöra, som att ~~h~~ varje helt reserve hemman anses kunna skjutsa med fyra hästar tvenne gånger i månaden, vilket utgör 12 hästar av helgården månatligen, så får jag till konungens höga befallningshavande avlämna följande reglering, överensstämmande med § 8 uti 1766 års förklaring öfver 1734 års gästgiveriordning.

Reserve Hemmantal Blekenäs gästgiveri Hästar, månatligen

Reserve	Hemmantal		Hästar månatligen	
		Blekemåsa gästgiveri	Tillg	Behov
1	3/4	Blekemåsa gästgiveri		
		Innehavaren presterar själv 4 hästar, var- med skjutsas i 4 omgångar	12	
		Reserve tilläggas av närmaste hemman:		
		<u>Perstorps socken:</u>		
1 . 2	2/3	Biörstorp		
1	1/3	Åmod		
2	1/4	Tåstarp		
1	$\frac{1}{2}$	Lillaryd		
4	1/4	Perstorp		
		<u>Wedby socken:</u>		
1 . 2	1 3/16	Hyllstofta		
3	3/8	Ibm		
4 . 5	5/8	Skåningstorp		
6 . 7	3/4	Hyllstofta		
		<u>Oderljunga socken:</u>		
1	1	Troedsberga med Hågnaden och Skantaryd		
1 . 2 . 3	1	Harholma		
1 . 2	1	Kårhessle		
S:a	7 3/16	* a 12 hästar på helgården gör	86	
		S:a	98	87
		Från reservelaget efter 1768 års indelning kommer således att frångå de avlägsna hemman Birkarp, Sorröd, Harthus, Jordboen, Smålanden och Tossjö av Riseberga socken samt Kielstorp, Stockholm och Spjutseröd av Perstorps socken.		
		Bälinge gästgiveri		21
1 till 13	1/16	Bälinge gästgiveris innehavare presterar själv 2:e hästar, varmed skjutsas i tvenne omgångar	6	
		Reserve tilläggas av närmaste hemman.		
		<u>Oderljunga socken :</u>		
D:o	1 15/16	Bälinge å 12 hästar	23	
		S:a	29	
		Från reservelaget efter 1768 års indel- ning kommer således att här frångå de mest avlägsna hemman Örahult, Dalshult, Skingeryd, Häljalt och Hagstad av Oderljunga socken.		

Reserve Hemmantal			Hästar Månatligen Tillg. Behov
<u>Fagerhults gästgiveri</u>			74
2	5/8	Fagerhults gästgiveri innehavare prestera själve 3 hästar, varmed skjutsas i trenne omgångar Reserve tillägges av närmaste hemman:	9
1	2/3	Körkenahuset	
1. 2	$\frac{1}{8}$	Killhult	
1	$\frac{1}{8}$	Biårebygget	
1	5/16	Järingsholm	
1	1/3	Hierneholm	
1 . 2	3/4	Sällersås	
1	7/8	Biörnholm	
1	$\frac{1}{8}$	Bernalt	
2	1/16	Tedingshult	
1 . 2	$\frac{1}{8}$	Skenningeholm	
1	2/3	Trulsabygget	
1	3/4	Healt	
S:a	6 25/48	å 12 hästar	78
S:a			87
Från reservelaget efter 1768 års indelning äro här inga hemman avgångne, helst alla äro magre och några ur stånd att hålla hästar.			
<u>Örkelljunga gästgiveri</u>			112
2 . 3	$\frac{1}{2}$	Örkelljunga gästgiverie innehavare prestera själve tvenne hästar, varmed skjutsas i trenne omgångar Reserve tillägges av de närmaste hemman:	6
<u>Örkelljunga socken</u>			
1 till 7	1	Västra Ringarp	
1 till 11	25/72	Östra d:o	
1	1/4	Kyrkolycke	
1.2.3	3/4	Östra Spång	
1.2.3	1	Västra d:o	
1.2	9/16	Skogen	
1	5/8	Grytåsa	
1. 2	2/3	Ekholm	
1 . 2	$\frac{1}{8}$	Lemmeshult	
1	1/3	Markahult	
<u>Rya socken</u>			
1. 2.	7/16	Ljungaskog	
4.5.6.7	13/16	Itm	

		Rya socken		Hästar månatligen	
Reserve	Hemmantal			Tillg.	Behov
9	3/16	Ljungaskog			
1	1/8	Sänestorp			
		S:a á 12 hästar		100	
			S:a	106	
		Från reservelaget efter 1768 års indelning här inga hemman avgångne.			
		<u>Östra Ljungby gästgiveri</u>			
3	1	Östra Ljungby gästgiverie innehavare preste- ra själv 2:e hästar, varmed skjutsas uti trenne omgångar			6
		Reserve tillägges av närmaste hemman			
		<u>Östra Ljungby socken:</u>			
8	$\frac{1}{2}$	Ljungby			
1. 2.	1	Ibm			
10	1/4	Ibm			
4	1	Ibm			
12	3/4	Ibm			
13	7/8	Ibm			
11	7/8	Ibm			
S:a	5 1/4	á 12 hästar		63	
			S:a	69	
		Från reservelaget efter 1768 års indelning kommer således här att frångå Kiarö, Kådarps, Syvatte, Övarp, Haglekulla, Farstorp och av Bolestad, Lundsgården, Storegårds mölla öja av Källna socken.			
		<u>Åby gästgiveri</u>			
4	3/4	Åby gästgiveri. Innehavaren prestrar själv 4 hästar, varmed skjutsas i trenne omgångar Reserve tillägges av de närmaste hemman			12
		<u>Grämanstorps socken</u>			
3	3/4	Åby			
5. 6.	3/4	Ibm			
7	1/4	Ibm			
8	1/4	Ibm			
9	1/4	Ibm			
10	$\frac{1}{2}$	Ibm			
2	1/4	Mammarp			

Reserv Hem.tal

Hästar
månatligen

Tillg Behov

Wedby socken

Trsp

12

83

3 1/4 Söndraby

4 1/8 Smediebo

1 1/8 Bjärhuset

2 1/8 Ibm

3 1/8 Ibm

1 1/4 Sjöborg

1 1/8 Flenhuset

4 1/8 Wedby

6 1/8 Ibm

3 1/4 Wedby Quidinge socken

4 1/16 Quidinge

5 1/8 Ibm

6 1/16 Ibm

7 1/8 Ibm

8 1/16 Ibm

10 1/8 Ibm

11.12 1/6 Ibm

13 1/8 Ibm

16 3/32 Ibm

15 1/8 Ibm

1 1/32 Fruemöllan

Sönnarslövs socken

6 1/8 Sönnarslöv

4 3/32 Ibm

9 1/6 Ibm

5 1/6 Ibm

8 1/6 Ibm

1 1/8 Ibm

3 3/16 Ibm

1.2. 3/8 Ibm ~~Riseberga socken~~Riseberga socken

1. 2. 3/8 Stora Björket

1 3/16 Lilla d:o

S:a 7 31/96 å 12 hästar

87

S:a

99

Det överskott av skjutshästar, som visar
sig emot behovet kan anses nödigt i avseende

Reserve	Hemmantal		Hästar månatligen	
			Tillg.	Behov
		hemmanets på xxxxxxx(12) avlägsna och kringströdda belägg en- heter från gästgiverigården, Och äro förenämnda arbetshemman under Tommarp i Quidinge och Sönnarslövs socknar samt Stora och Lilla Björkarp av Riseberga socken enligt vidtagen grund 1758 här icke intarne till mera än halft hemmantal. Ävensom från reservelaget efter sistnämnda års indelning äro avgångne: Knutstorp, Hör, Hörshus, Hörsmölla, Eljehus, Skänningstorp och Stackarp av Sönnarslövs socken.		
5	3/8	<u>Åstorps gästgiveri</u> Åstorp. gästgiverie innehavare vasterar själv 2:e hästar, varmed skjutsas i trenne omgång- ar - - - - - Reserve tillägges av närmaste hemman	6	129
1. 2.	5/8	<u>Biörnekulla socken</u> Åstorp		
4	3/8	ibm		
5	1/4	ibm		
6	1/4	ibm		
12	5/8	ibm		
9	1	ibm		
8	1/4	ibm		
11	1/8	ibm		
13	1/16	1/16 karehus		
3	3/4	Biörnekulla		
4	1/8	ibm		
8	3/8	ibm		
13	1	ibm		
1	1	Wallaröd		
		<u>Ausås socken</u>		
6	1	Humlarp		
2	1 1/8	ibm		
		<u>Broby socken</u>		
8	1/6	Humlarps mölla		
1	1/4	Humlemölla		
S:a	10 17/48	12 hästar	124	

Reserve Hemmantal		Hästar månatligen	
		Tillg.	behov
		Trsp S:a	130
	Från reservelaget efter 1768 års indelning Äro här inga hemman avgångne		
	<u>Ingelstorps gästgiveri</u>		60
2	1/4	Ingelstorps gästgiverie innehavare presterar själv 2:ne hästar, varmed skjutsas i trenne omgångar - - - - -	6
	Reserve tillägges av närmaste hemman		
	<u>Strövelstorps socken</u>		
2	1/4	Ingelstorp	
6	5/8	ibm	
8	3/8	ibm	
9	3/8	ibm	
1	7/8	ibm	
	<u>Broby socken</u>		
1	7/8	Kåhlegården	
2	1/8	Broby	
14	3/4	ibm	
7	2/3	ibm	
1	1/2	Ormastorp	
2	1/2	ibm	
3	1/2	ibm	
4	1/2	ibm	
1	1	Nygård	
S:a	7 1/24	å 12 hästar	84
		S:a	90
	<u>Margretetorps gästgiveri</u>		129
	<u>Hiernarps socken</u>		
1.2.	1	Täckarp	
1.2.	2/3	Wanstad	
3	4/9	ibm	
4.5.	5/8	ibm	
6	1	ibm	
7	2/3	ibm	
8	3/8	ibm	
9	1/3	ibm	
10	1/4	ibm	

Reserve Hemmantal

Hästar
månatligen

Tillg. Behov

8.7.	1	Turagården
1	$\frac{1}{2}$	Abullagården
12	1	Söndrebalg
3.4.	$\frac{3}{4}$	
1	$\frac{1}{2}$	Brödragården
1	$\frac{1}{8}$	Önnerts mölla
2	$\frac{3}{8}$	Borstorp
1	$\frac{1}{3}$	Solberget
1. 2.	$\frac{5}{8}$	Harnacka
1. 2.	$\frac{2}{3}$	Biallegården
4	$\frac{1}{3}$	Blernarp
6	$\frac{5}{8}$	Skorstensgården
7	$\frac{3}{8}$	Kyrkiegården
1. 2.	1	Ryet
1. 2.	1	Mullebexeröd
1. 2	$\frac{3}{4}$	Boarp
1	$\frac{1}{2}$	Simontorp
1	$\frac{1}{2}$	Svenstorp
1	$\frac{1}{8}$	Tiarp
3	$\frac{1}{8}$	Boarp
1. 2.	$\frac{1}{2}$	Lyckorna

Förlövs socken

1	$\frac{2}{3}$	Fogdarp
2	$\frac{2}{3}$	ibm
3	$\frac{2}{3}$	ibm
4	$\frac{1}{3}$	ibm
5	$\frac{3}{8}$	ibm

Detta reservelag är väl större, än behovet visar sig, men som det biträder häradsallmogen uti kronoskjutsningen ~~xa~~ när så omtränger, och allmogen således icke gjort påstående om dess minskande utan tvärtom begärt 1768 års indelnings bibehållande samt reservelaget i övrigt består av små magra och kringspredda hemman, så synes ingen billighet att samma minska.

Båstads gästgiveri

underhåller byen själ- med skjuts

Karups krono- reserveskjutslag

Här hålles ingen dagbok, så att verkliga behovet av skjutshästar nu kan utsättas, men gästgiveriet har från thess inrättning varit tillslagne följande hemman:

Karups socken

5	1/4	Karup
6	1/8	ibm
7	1/3	ibm
9	1/3	ibm
1	2/3	Sönnertorp
1	3/8	Bläragård
3	1/4	Hånarp
1	1/8	ibm
2	$\frac{1}{2}$	ibm
1	$\frac{1}{8}$	Holmen

Engelholms gästgiveri

Behovet kan jag icke uppgiva, men tillfölje av 1768 års undersökning äro följande hemman tillslagne med reserveskjuts:

Höja socken

1	3/4	Skiörpinge
8	1	ibm
19	2/3	ibm
15	5/8	ibm
9	5/8	ibm
13	$\frac{1}{2}$	ibm
6	$\frac{1}{2}$	ibm
10	$\frac{1}{2}$	ibm
8	$\frac{1}{2}$	ibm
16	$\frac{1}{2}$	ibm
14	$\frac{1}{2}$	ibm
7	3/8	ibm
12	3/8	ibm
5	3/8	ibm
11	1	ibm
4	1/8	ibm

Rebbelberga socken

3.4.	2/3	Rebbelberga
6	7/16	ibm
7	7/32	ibm
8	3/8	ibm
1.2.	9/32	ibm
5	3/16	ibm
11	5/8	ibm
12	1/4	ibm
14	1/4	ibm
16	2/3	ibm
15	3/8	ibm
17	$\frac{1}{2}$	ibm
18	3/8	ibm
19	1/3	ibm
20	1/3	ibm

Av denna reglering synes, att hållskjuts kan umbäras, och att reservelagen på vissa ställen kunna minskas, varigenom alltså kronoskjuts-

tillgångarne ökas och styrkes, Vilket överensstämmer med vad jag genom memorial till Konungens Befallningshavande den 27 november 1789 föreslagit till jämlikhets vinnande emellan krono- och gästgiveriskjutsningsbesvärerna, och torde nu vinna approbation. Men som courirhästars hållande vid gästgiverierna för det närvarande är en särskild last för reservlagen, så underställes, om icke något av de hemman, som genom denna indelning frångå vissa reservelag, böra likväl biträda vid courirhästars hållande, sålänge därmed bör fortfaras emot jämsvarande bindning i kronoskjutsningen, samt om icke de hemman, som frångå gästgiveri böra vara skyldiga vid marknadstiden lika med reservelaget deltaga ~~xx~~ uti de resandes fortskaffande efter uppehåll och klagomål annars bliva oundvikliga.

Såvida all hållskjuts indrages, synes därav följa, att Biäre härad samt Tåstarps socken av Norra Åsbo härad även skulle frikallas från den avgift till en riksdaler specie, vilken the såsom jämsvarande emot hållskjuts in natura åtagit sig av varje helt hemman betala och som är använt till hållkarlars ~~hållande~~ avlönande vid alla gästgiverierna i domsagan, och det på sådan grund som hos följande utdrag av 1768 års skjutsreglering utvisar, nämligen att de som låg tvenne mil från gästgiverierna icke kunna prestera hållskjutsar, och gästgivarerna ansågos berättigade undfå dessa medel till hållkarlars avlönande, sedan gästgiverierna blivit tillslagne reserveskjuts från flera avlägsne hemman än tillförne, varigenom budningen blivit mera besvärlig än att then med gästgivarens vanliga folk kan bestridas, men gästgivaren torde anse sig lidande genom förlusten därav, då de däröver få tillfälle yttra sig, och ~~xx~~ rättsheten härtill för Margretetorps gästgiveri efter vad jag kan sluta av förenämnda 1768 års skjutsreglering lär vara av konungens höga befallningshavande så sstadsad, att thet icke kan återkallas.

Herr kyrkio inspektören Aspelin har väl å sitt herrskaps vägnar, som äger Ingelstorps gästgiveri, vid denna undersökning avsat sig hållkarlspenningarne, och gästgivaren Brandt i Åstorp theremot påstått att thet vid bliva bibehållen, men vad Norra och Södra Åsbo gästgiveri i allmänhet angår, så tyckes anledning vara att åtminstone minska theras hållkarlspenninvars inkomster, sedan reservelagen och i följd därav skjutsningsbesväret på de flesta ställen efter denna indelning blivit minskad.

Ankarslöv den 31 ~~xxxx~~ martie 1790

J.P. Wyckman

Utdrag

Utdrag av domboken, hållen uppå laga tinget med Norra Åsbo härad i Åby år 1768 den 23 november.

----- Och vad sist beträffar de för gästgiverierna utnämnde hållhästar så återstår för undersökningsrätten utlåta sig varifrån de läggas böra och emedan efter sådan indragning av håll, som nu skedd är, det befinnes, att de hemman, som ligga inom tvenne mil från gästgiverigårdarna, kunna medhinnna att dessa nu för nödiga ansedda hållen bekvämligen utgiöra och ändå därvid röna ganska märkelig lindring emot vad de hittills haft, men de övriga och över tvenne mil från gästgiverigårdarna belägna hemman dock icke kunna emot tingsrättens utslag den 26 oktober sistlidne frias från allt deltagande i skjutsinrättningen. Thy prövar undersökningsrätten skäligt och med såväl 1734 som 1766 årens gästgiveriordningar förenligt, thet böra the till gästgiverigårdarna befintliga hemman förskaffa de gästgiveriens n tillkända hållen efter en proportion som tingsrätten i detta ämne år 1767 utstakat. Och alldenstund det av gästgiveriinnehavaren gjorda påstående om hållkarlars förordnande och avlönande vid gästgiverigårdarna sig medföra att skäl sedan skjutsbudningen genom reserves sökande vill bliva för en del av gästgiveriinnehavare ensamma att beryta mera besvärlig än att den ~~xxxx~~ mehinna kunna, och de närvarande fullmäktige som protokollet utvisar förklarar sig nöjde att ingå i viss penningeavgift härtill årligen, om de från hållskjutsen frias kunde, vartill kommer, att det domstolen bekant är, hurusom konungens befallningshavande redan vad det nya Margretetorps gästgiveriangår får ordnas, att tvenne hållkarlars därstädes av de hållskjuts frie i Biäre härad avlönas. Fördenskull och till följe av det redan åberopade tingsrättens utslag kunna de utöver tvenne mil från gästgiverigården liggande hemman icke undgå att medelst skälig och tarvlig penningeavgift, dock ej högre än till sex mark silvermynt av fjärdingen som fullmäktigarne

utnämnt och nu anses såsom proportionerlig kännning av håll uti
 rättning deltaga, såvida konungens befälningshavande, på val
 förinstaltande det ned nödvändige hållkarlars förordnande
 h i stöd av 1734 års gästgiveriordning ankommer, vidare pröv
 ligheten härav, men i annat fall och på det de ändå deras pr
 ningar måge komma att undergå, böra de i händade (ihändelse
 utsningar dess oftare mot de övrigga hållarna upbudas och nytt
 is möjligen efter omständigheterna göra låter.

På Biäre häradsrättss vägnar
 efter förordnande

J. U. Gyllenpalm

inalprotokollet lika intyggar

J. P. Wyckman

daggar som föreskrivne stå

Åsbo härads tingsrätts vägnar

ordnande